

Α.-Φ. ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ: ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Η εργογραφία αρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες: βιβλία, επιστημονικές επιμέλειες, άρθρα και δημοσίευτα. Όπου υπάρχει πολλαπλή δημοσίευση, παρατίθεται με χρονολογική σειρά. Η εργογραφία δεν θα πρέπει να θεωρηθεί εξαντλητική.

Βιβλία

- Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός. Αθήνα: Πόλις, 1999.
- Όψεις της γλώσσας. Αθήνα: Νήσος, 2002.
- Ιστορία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση 1. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], υπό έκδοση, 2005.

Επιστημονικές επιμέλειες

- Η ελληνική γλώσσα. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1996.
- «Ισχυρές» και «ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού, Πρακτικά ημερίδας (Θεσσαλονίκη 25 Απριλίου 1996). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1996.
- Γλώσσα και μαγεία: Κείμενα από την αρχαιότητα, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης & D. Jordan. Αθήνα: Ιστός, 1997.
- Η γλωσσική εκπαίδευση των ελλήνων μεταναστών στην Ευρώπη, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης & Ε. Καραντζόλα. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1997.
- «Ισχυρές» και «ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού, Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου (Θεσσαλονίκη 26-28 Μαρτίου 1997), επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1999.
- Διαλεκτικοί θύλακοι της ελληνικής γλώσσας, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1998.
- Η ελληνική γλώσσα και οι διάλεκτοί της, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2000.
- Γλώσσα, γλώσσες στην Ευρώπη, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2001.
- Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης σε συνεργασία με τη Μ. Θεοδωροπούλου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2001.
- Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας & Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2001. Υπό έκδοση η αγγλική μετάφραση: *History of the Greek Language: From the Beginnings to Late Antiquity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Γλώσσα, κοινωνία, ιστορία: Η Ευρώπη του Νότου, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα & Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2002.
- Η ελληνική γλώσσα και η ιστορία της, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα & Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2003.
- Οι κλασικές γλώσσες: Η διαχείριση ενός πολιτισμικού κεφαλαίου,

επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα & Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2004.

- Εθνικές γλώσσες και πολυγλωσσία: Οι ελληνικές πρωτοβουλίες, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Αθήνα & Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, υπό έκδοση, 2005.
- Γλώσσα, κοινωνία, ιστορία: Τα Βαλκάνια, Πρακτικά συνεδρίου (Θεσσαλονίκη 11-12 Νοεμβρίου 2001), επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά. Θεσσαλονίκη, υπό έκδοση, 2005.

Άρθρα

- Κόσμημα και παράσταση στις στήλες των περιβόλων Α και Β. Τιμητική προσφορά στον καθ. Γ. Μπακαλάκη. *Κέρνος* 1972: 221-225 και παραστάσεις 58-59.
- Further remarks on atemito and atimite. *Kadmos* XI/2 (1972): 125-128.
- Οι σύντροφοι στο προοίμιο της Οδύσσειας. Σχετικά με τη θεματική σύνταξη του έπους. *ΕΕΦΣΘ* 18 (1980): 353-370.
- Ότι / πως, που: Επιλογή δεικτών συμπληρωμάτων στα νέα ελληνικά. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 2ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (4-6 Μαΐου 1981), 113-178. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1982.
- Παρατηρήσεις στη σύνταξη των «αισθήσεως σημαντικών» στα νέα ελληνικά. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 4ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (16-18 Μαΐου 1983), 115-127. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1984.
- Πρόσθετες παρατηρήσεις στις συμπληρωματικές προτάσεις της νέας ελληνικής. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 3ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (26-28 Απριλίου 1982), 47-72. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1985.
- Το δεικτικό *νά*. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 8ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (22-24 Απριλίου 1985), 221-241. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1985· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 183-206.
- On generativity: Theory and pre-theory in transformational generative grammar. *Lingua* 66 (1985): 201-224.
- Το μόρφημα *που* σαν αναφορικός δείκτης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 7ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (12-14 Μαΐου 1986), 135-144. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1986.
- On the interplay of deixis and anaphora in the history of Greek: Ancient Greek *v/va*, modern Greek *νά*, *να*. Στο *Studies in Mycenaean and Classical Greek presented to John Chadwick*, επιμ. J. T. Killen, J. L. Melena & J. P. Olivier, 97-111. Minos XX-XXII. Salamanca: Universidad de Salamanca, 1987.
- Θεμιτή διαφωνία, αθέμιτη κινδυνολογία. *Ελευθεροτυπία* 3/2/1987· *Φιλολόγος* 47 (1987)· *Σύγχρονα Θέματα* 30 (1987)· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 44-58.

- Αρχαίο ελληνικό σώζω-νέο ελληνικό σώνω: Όψεις της σημασιακής αλλαγής, Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 8ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (27-29 Απριλίου 1987), Τιμητική προσφορά στον καθηγητή J. Chadwick, 215-250. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1987· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 207-242.
- On the categorial status of particles: The case for holophrasis. *Lingua* 83 (1990): 53-82.
- Μόρια. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 10ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (9-11 Μαΐου 1989), 307-320. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1990.
- Πολυσημία: Σημασία και ιστορία. Στο *Παράρτημα του Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 10ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (9-11 Μαΐου 1989), 215-256. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1990· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 39-64.
- Λέξη και κείμενο. *ΕΕΦΣ* του ΑΠΘ 1 (1991): 453-469· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 65-86.
- Ανάσταση ή θάνατος της γλώσσας με τα «αρχαία»; *Ελευθεροτυπία* 18/11/1992· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 59-65.
- Διάχυτες σημασίες. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 14ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (27-29 Απριλίου 1993), 85-97. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1993· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 143-154.
- Les lamelles oraculaires de Dodone et les villes de l'Épire du Nord, S. Dakaris, A.-Ph. Christidis & I. Vokotopoulou. Στο *L'Illyrie méridionale et l'Épire dans l'Antiquité II*, Actes du 11e Colloque international de Clermont-Ferrand (25-27 Οκτωβρίου. 1990), επιμ. P. Cabanes, 55-60. Παρίσι: De Boccard, 1993.
- Η γλωσσολογία της οπισθοδρόμησης. *Βήμα* 11/4/1993· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 66-68.
- Μ. Ανδρόνικος. *Βήμα* 28/3/1993· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 220-222.
- Structural and cross-linguistic regularities in the history of three particles, A.-Ph. Christidis & K. Nikiforidou. Στο *Themes in Greek Linguistics*, επιμ. I. Philippaki, K. Nicolaidis & M. Sifianou, 169-176. *Issues in Linguistic Theory* 117. Amsterdam: John Benjamins, 1994.
- «Ελληνισμός άνευ έθνους»: Η λογική της ακαδημαϊκής αγοράς. *Βήμα* 21/8/1994· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 199-202.
- ZA Cypriot graffito on an SOS amphora from Mende, Chalcidice, I. Vokotopoulou & A.-Ph. Christidis. *Kadmos* 34 (1995): 5-12.
- Οι ετήσιες συναντήσεις του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. και ο Μ. Σετάτος. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 15ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (11-14 Μαΐου 1994), Τιμητική προσφορά στον καθηγητή Μ. Σετάτο, 22-23. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1995· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 215-217.
- Δεικτικότητα. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Πρακτικά της 15ης ετήσιας συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. (11-14 Μαΐου 1994), Τιμητική προσφορά στον καθηγητή Μ. Σετάτο, 68-77. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1995· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 87-102.
- Ο προφητικός λόγος. Στο *Ιεροί λόγοι. Προφητείες και μαντείες στην ιουδαϊκή, την ελληνική και τη ρωμαϊκή αρχαιότητα*, επιμ. Δ. Κυρτάτας, 25-46. Αθήνα: Νήσος, 1996· στο *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα* 2001, 1022-1029 και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 123-142.
- Γλωσσικές μυθολογίες: Η περίπτωση της ελληνικής. Στο *Η ελληνική γλώσσα στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Γλωσσικός πλουραλισμός και εθνοκεντρισμός*, 163-179. Αθήνα: Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης, 1996· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 79-97.
- Η νέα ελληνική γλώσσα και η ιστορία της. Στο *Η ελληνική γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 13-17· στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 32-43· και στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα* 2001, 149-154.
- Πολυγλωσσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο *Τα νέα ελληνικά στη γαλλική εκπαίδευση*, 11-13, Αθήνα & Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 1996· και στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης σε συν. με Μ. Θεοδωροπούλου, 2001, 123-125.
- Ρηχός κοσμοπολιτισμός. *Βήμα* 30/6/1996· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 203-205.
- Η μαγική χρήση της γλώσσας. Στο *Γλώσσα και μαγεία: Κείμενα από την αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης & D. Jordan 1997, 52-65· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 103-122.
- Oracular tablets from Dodona, A.-Ph. Christidis, S. Dakaris & I. Vokotopoulou. Στο *Poikila Epigraphika*, επιμ. Cl. Brihne, 105-110. *Études d'archéologie classique* 9. Παρίσι & Nancy: De Boccard & ADRA, 1997.
- Η «πολυπολιτισμική» ανάγνωση της αρχαιότητας. *Σύγχρονα Θέματα* 64 (1997)· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 206-214.
- Γλώσσα και καθολικότητα. *Σύγχρονα Θέματα* 67 (1997)· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 179-188.
- Διδακτικά εγχειρίδια και κοινωνική ευθύνη: Μια κριτική στο βιβλίο των Χ. Κλαίρη - Γ. Μπαμπινιώτη *Γραμματική της νέας ελληνικής: I. Το όνομα*. *Κυριακάτικη Αυγή* 6/4/1997· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 110-117.
- Διδακτικά εγχειρίδια και κοινωνική ευθύνη: Μια απάντηση στους κ.κ. Χ. Κλαίρη και Η. Μήλλα. *Κυριακάτικη Αυγή* 4/5/1997· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 118-122.
- Το λεξικό Μπαμπινιώτη. *Σύγχρονα Θέματα* 67 (1998)· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 103-109.
- Γλώσσα και παιδεία: 1976-1996. *Σύγχρονα Θέματα* 62 (1997)· στο 1976-1996. *Είκοσι χρόνια από την καθιέρωση της νεοελληνικής (δημοτικής) ως επίσημης γλώσσας*, Πρακτικά συνεδρίου (Αθήνα 29 Νοεμβρίου-1 Δεκεμβρίου 1996), 247-251. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών και η εν Αθήναις Γλωσσική Εταιρεία, 1999· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 69-78.
- Κατάδεσμος από την Αρέθουσα, Σ. Μοσχονησιώτη, Α.-Φ. Χριστίδης & Θ. Γλαράκη. Στο *Γλώσσα και μαγεία: Κείμενα από την αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης & D. Jordan, 1997, 193-200.
- Η γλώσσα και το γέλιο. *Τα Νέα* 31/1/1997· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 226-228.
- Η ασκητική της μετάφρασης. *Σύγχρονα Θέματα* 66 (1998)· στον *Εγκυκλοπαιδικό Οδηγό για τη γλώσσα*, 2001, 287-290· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 175-182.
- Όψεις της μεταφοράς. Στο *Γλώσσα και νόηση*, επιμ. Δ. Κατή, Μ. Κονδύλη & Κ. Νικηφορίδου, 199-206. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1999· και στο *Όψεις της γλώσσας* 2002, 155-166.
- Γλώσσα και νέες τεχνολογίες: Πολιτική και κοινωνική Έκθεση. Στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 189-196· στο *Επιπροφο-*

- ριακή-επικοινωνιακή τεχνολογία και γλωσσική αγωγή: Η διεθνής εμπειρία, επιμ. Δ. Κουτσογιάννης, 297-301, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2001· και στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης σε συν. με Μ. Θεοδωροπούλου, 2001, 275-280.
- Γλωσσική εκπαίδευση και γλωσσικός αποκλεισμός. *Πολίτης* 60 (1999)· στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 166-178· και στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης σε συν. με Μ. Θεοδωροπούλου, 2001, 264-269.
  - Εισαγωγή. Στο «Ισχυρές»-«ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού, Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου (Θεσσαλονίκη 26-28 Μαρτίου 1997), επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, ix-xxx. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 125-153.
  - Στάσεις απέναντι στην πολυγλωσσία. Στο «Ισχυρές»-«ασθενείς» γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού, Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου (Θεσσαλονίκη 26-28 Μαρτίου 1997), επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 91-95. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας· και στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 154-165.
  - Magic in the oracular tablets from Dodona, A.-Ph. Christidis, S. Dakaris & I. Vokotopoulou. Στο *The World of Ancient Magic, Papers from the first International Samson Eitrem Seminar at the Norwegian Institute at Athens* (4-8 Μαΐου 1997), επιμ. D. R. Jordan, H. Montgomery & E. Thomassen, 67-72. Papers from the Norwegian Institute at Athens 4. Bergen: Norwegian Institute at Athens, 1999.
  - Κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες και πολυγλωσσική Ευρώπη. Στο *Europäische Hochsprachen und mehrsprachiges Europa*, επιμ. G. Stickel, 165-169. Mannheim: Institut für Deutsche Sprache, 2000.
  - Η αρχαία και η νεότερη ελληνική γλώσσα: Η αυτονομία της δημοτικής. *Νέα* 16/9/2000· στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης σε συν. με Μ. Θεοδωροπούλου, 2001, 165-167· και στο *Δέκα μύθοι για τη γλώσσα*, επιμ. Γ. Χάρης, 35-44. Αθήνα: Πατάκης, 2001.
  - Γλωσσική ομοιογένεια - γλωσσική ποικιλομορφία. Στο *Γλώσσα, γλώσσες στην Ευρώπη*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης et al., 2001, 15-18.
  - Η φύση της γλώσσας: Γλώσσα και ιστορία. Στο *Γλώσσα, πολιτική, πολιτισμός* 1999, 21-31· και στον *Εγκυκλοπαιδικό οδηγό για τη γλώσσα* 2001, 149-154.
  - Ιστορίες της ελληνικής γλώσσας. Στο *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 3-18· και στο *Η ελληνική γλώσσα και η ιστορία της*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης κ.ά., 2003, 15-30.
  - Η φύση της γλώσσας. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 21-52.
  - Η ελληνική γλώσσα: Γλώσσα και ιστορία. Εισαγωγή στη Β' ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 121-127.
  - Οι αρχαίες ελληνικές διάλεκτοι. Εισαγωγή στη Γ' ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 281-283.
  - Η αρχαία ελληνική: δομή και αλλαγή. Εισαγωγή στη Δ' ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 383-385.
  - Οι επαφές της ελληνικής με άλλες γλώσσες. Εισαγωγή στη Ε' ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές*
- έως την ύστερη αρχαιότητα, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης 2001, 533-542.
  - Μεταφραστικές πρακτικές στην αρχαιότητα. Εισαγωγή στη Στ' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 647-648.
  - Γλώσσα και τέχνη του λόγου. Εισαγωγή Α' στη Ζ' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης 2001, 711.
  - Ειδικά και ειδικευμένα λεξιλόγια. Εισαγωγή Β' στη Ζ' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 787-788.
  - Πολιτισμικές σημασίες και οι μεταμορφώσεις τους. Εισαγωγή Γ' στη Ζ' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 837-838.
  - Οι αρχαίοι και η γλώσσα. Εισαγωγή στη Η' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 885.
  - Οι τύχες της αρχαίας ελληνικής. Εισαγωγή στη Θ' Ενότητα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 915-917.
  - Εισαγωγή στα Παραρτήματα. Στο *Η ιστορία της ελληνικής γλώσσας: Από τις αρχές έως την ύστερη αρχαιότητα*, επιμ. Α.-Φ. Χριστίδης, 2001, 983-984.
  - Περί της φύσης των ειδικών: Απάντηση στην κ. Κιντή [Περί της φύσης της γλώσσας, *Ποίηση* 19:239-253]. *Ποίηση* 19 (Ανοιξη-Καλοκαίρι 2002): 254-277.
  - Πολιτικές γλωσσικής και πολιτισμικής πολυγλωσσίας στην Ε.Ε. Στο *Πολιτικές γλωσσικού πλουραλισμού και ξενόγλωσση εκπαίδευση στην Ευρώπη*, επιμ. Β. Δενδρινού & Β. Μητσοκοπούλου, 71-75. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών & Μεταίχμιο, 2004.
  - Χρήσεις της γλώσσας: Οι όροι μιας συζήτησης. *Πολίτης* 127 (Νοέμβριος 2004):16-22.

Αδημοσίευτα

- *On relative and complement clauses*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία. Cambridge, 1972.
- *Adverbials: A study in the theory and practice of transformational generative grammar*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή. Cambridge, 1977.
- *On categoriality*. Αδημοσίευτο κείμενο.